

Овсянко Г. В.

викладач кафедри сучасних мов, Навчально-науковий гуманітарний інститут
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
(Україна, Миколаїв), ovanva@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Розглянуто питання удосконалення лексичної компетенції, як важливої складової іншомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів. Наголошено на необхідності та важливості вивчення термінологічної лексики у процесі опанування іноземної мови фахового спрямування студентами інженерних спеціальностей у технічному ЗВО. Проаналізовано етапи формування лексичної компетенції та визначено роль професійно-орієнтованих текстів у цьому процесі. Зазначено необхідність постійного пошуку нових можливостей і способів для формування і удосконалення лексичної компетенції майбутніх інженерів.

Ключові слова: інженер, лексична компетенція, термінологічна лексика, текст, технічний ЗВО.

Постановка проблеми. В сучасних умовах зростаючої конкуренції на ринку праці, випускники інженерних спеціальностей технічних ЗВО потребують вільного володіння іноземною мовою професійного спрямування. Працедавці хочуть отримати висококваліфікованих спеціалістів, які у процесі своєї професійної діяльності будуть спроможними спілкуватися з іноземними партнерами, користуватися службовою, технічною та профільною документацією. Виробничі контакти, участь у науково-практичних семінарах та конференціях зумовлюють необхідність розвитку комунікативної іншомовної компетентності, що зумовлює необхідність розвитку у першу чергу лексичної компетенції та вивчення термінологічної лексики. А це означає, що вивчення

іноземної мови майбутніми інженерами має бути спрямовано на накопичення і розширення словникового запасу та термінологічного словника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні аспекти формування іншомовної лексичної компетентності студентів ЗВО були предметом дослідження великої кількості вітчизняних та зарубіжних дослідників (В. Борщовецька, Г. Гринюк, Л. Петровська, І. Свердлова, Ю. Семенчук, В. Шмідт). Формування та удосконалення лексичної компетенції вважається цими науковцями важливою складовою процесу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів.

Існують окремі праці, присвячені формуванню лексичної компетенції майбутніх фахівців у сфері медицини, економіки, ІТ технологій та туризму (Л. Коваль, Ю. Семенчук). Однак праць з методики удосконалення лексичної компетенції майбутніх інженерів у технічному ЗВО недостатньо. Методологічна база удосконалення лексичної компетенції таких студентів потребує подальшого дослідження.

Мета статті: розглянути етапи та шляхи удосконалення іншомовної лексичної компетенції студентів інженерних спеціальностей у технічному ЗВО.

Основні результати дослідження. На думку багатьох вчених, формування лексичної компетенції та вивчення термінологічної лексики майбутніми інженерами у технічному ЗВО залежить насамперед від іншомовного фахового матеріалу, що обирається для занять. Таким матеріалом дослідники К. Ф. Кусько, С. К. Фоломкіна та інші вважають тексти фахового спрямування.

Тексти є джерелом для розширення фахового термінологічного словника. Вони є предметом читання та обговорення на заняттях. Професійно-орієнтовані тексти є основою для аудіювання та використання в ситуаціях мовлення.

К. Ф. Кусько розглядає текст за фахом, як «передусім засіб становлення та розвитку професійної, точніше мовно-професійної майстерності». [1, с. 13] У свою чергу, мовно-професійна майстерність – це сукупність навичок, умінь та знань, що дозволяє навчатися, працювати та спілкуватися в багатонаціональному просторі.

За С. К. Фоломкіною, текст виступає «як основна комунікативна одиниця, якою користується людина в повсякденній діяльності» [2, с. 77] На основі текстів студенти сприймають словоформи, значення слів, запам'ятовують їх та використовують в актах комунікації.

Відбір текстів залежить від професійних потреб майбутніх спеціалістів та має відбуватися на базі того матеріалу, який вивчають студенти. Кількість термінів не завжди може охопити всі поняття галузі, тому слід сконцентруватися на основних поняттях, методах, компонентах, класифікаціях тощо. Кількість термінів і їх відбір мають узгоджуватися з навчальною програмою дисципліни.

На думку багатьох вчених формування лексичних навичок відбувається наступними етапами: введення нової лексики, закріплення та автоматизація лексичних навичок і застосування їх у реальній комунікації.

Введення нової лексики на основі тексту доцільно супроводжувати наочністю, даючи визначення іноземною мовою. Потім слід виконати некомунікативні та умовно-комунікативні вправи, щоб закріпити матеріал і сформувати у студентів навички використання лексики в професійно орієнтованому спілкуванні. Ці вправи спрямовані на засвоєння форми і значення нової лексичної одиниці. Це можуть бути імітаційні вправи, підстановочні вправи, а також вправи вибору слів за аналогією, трансформаційні вправи.

Комунікативні вправи будуть ефективними на етапі застосування лексики в реальній комунікації. Студенти на цьому етапі охоче складають план прочитаного тексту, пишуть анотації, відповідають на питання, переказують зміст та виконують наукові проекти на задану тематику.

Набуті лексичні та комунікативні навички можуть застосовуватись на студентських конференціях, під час дискусій та у проектній роботі.

Такий алгоритм формування професійно орієнтованої лексики надає змогу сформувати словник дисципліни, який може бути доповнений студентами самостійно відповідно до їх потреб у науковій діяльності та професійному спілкуванні.

Під час викладання іноземної мови професійного спрямування в НУК ім. адм. Макарова студентам інженерних спеціальностей помічено, що студенти найбільш вдало засвоюють лексику із професійних текстів, які вони самостійно обирають відповідно до тем своїх наукових робіт та практичних занять за фахом. Розвитку лексичної компетентності також сприяють проектні технології, імітаційне ситуативне моделювання, пошукова діяльність.

Студенти охоче працюють з текстами та науково-технічною довідковою автентичною літературою з професійних сайтів для інженерів різних галузей (engineering.com, interestingengineering.com, engineersaustralia.org.au), блогів практикуючих спеціалістів інженерної галузі (The Engineer, GrabCAD, Wonderful Engineering, All Together, Curious Cat Science and Engineering Blog) та відеоблогів (The Greek Group, EEVblog, Ed Systems, Todd Harrison, Mike's Electric Stuff, TED Talks).

Розвитку лексичної компетенції також сприяє використання аудіоподкастів з інженерної тематики Engineering Podcasts: Engines of Our Ingenuity, The Engineering Commons Podcast, The Engineering Career Coach Podcast, The Civil Engineering Podcast. Студенти одночасно прослуховують матеріал та слідкують за текстом на екрані, працюють з новою лексикою.

Висновки. Формування та удосконалення лексичної компетенції є важливою складовою процесу формування іншомовної комунікативної компетентності інженерів у технічному ЗВО. Тому завдання викладача іноземної мови професійного спрямування – підібрати форми і методи подачі і опрацювання лексичного матеріалу, формуючи лексичну та термінологічну компетенцію майбутніх фахівців у цікавий і корисний для них спосіб.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані із вивченням засобів удосконалення лексичної компетенції окремих спеціальностей інженерного спрямування.

Література

1. Кусько К. Ф. Лінгвістика тексту за фахом. Лінгводидактична організація навчального процесу з іноземних мов у вузі: колективна монографія. Львів: Світ, 1996. 134 с.

2. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе. Москва: Высшая школа, 1987. 207 с.

Ovsyanko G. V., Instructor of the Department of Modern Languages, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), ovanva@gmail.com

Improvement of foreign language lexical competence of students of engineering specialties

It is considered the issue of improving lexical competence as an important component of the foreign language communicative competence of future engineers. It is emphasized the necessity and importance of studying terminological vocabulary in the process of mastering the foreign language of higher professional specialization by students of engineering specialties at the technical high school. The stages of formation of lexical competence are analyzed and the role of professional-oriented texts in this process is determined. It is indicated the need for constant search for new opportunities and ways for formation and improvement of lexical competence of future engineers.

Key words: *engineer, lexical competence, terminological vocabulary, text, technical high school.*